

Några för Sverige nya skalbaggar 2

AV STIG LUNDBERG

Helophorus bergrothi J. Sahlb.

Denna art, som nyligen rapporterats från Norge har jag i ett exemplar från Lule Lappmark taget i Gällivare den 19 september 1966. Arten har dessutom rapporterats från Torne Lappmark där den tagits av Lars Huggert 1968 i flera exemplar i en dikeskant (in litt.).

Euconnus pragensis Nach

Denna art har skilts ut ur *Euconnus claviger* Müll och rapporterats från bl.a. Finland. Genomgång dels av mitt eget material dels Riksmuseums visar att arten även i Sverige är spridd över hela landet. Sålunda har jag *E. pragensis* från Norrbotten och Småland, Kurt Persson har den från Norrbotten, Lars Huggert från Halland och i Riksmuseum finns exemplar från Öland, Södermanland, Uppland och Dalarna. Medan *E. claviger* normalt är brunfärgad är *E. pragensis* helt svart med endast ljusst parti på pannan. Formen på halssköld och huvud avviker också något.

Bledius denticollis Fauv.

I samband med bestämningsarbeten av *Bledius*-material upptäckte jag att ett exemplar, som jag bytt till mig såsom varande *B. opacus* Block inte kunde vara denna art utan i stället *B. denticollis*. Exemplaret hade tagits av Gösta Svensson i Borås, Västergötland, och då *B. denticollis* icke tidigare rapporterats från Sverige lånade jag resterande material från Svensson. Samtliga, som erhållits på sandunderlag vid Ätran intill Borås den 17 augusti 1955, visade sig vara samma art, d.v.s. *B. denticollis*. Bestämningen har kontrollerats av Victor Hansen. Arten är uppgiven från såväl Norge som Finland.

Atheta clavigera Scriba

Hösten 1968 fick jag för bestämning en särpräglad *Atheta*-art, som J. R. Bergvall tagit genom slaghävning i Revsund i Jämtland den 5 juni 1968. Exemplaret skickades vidare till Andreas Strand, som kunde konstatera att det var fråga om *Atheta clavigera*, en art som närmast var känd från norra Tyskland och som bildar ett särskilt undersläkte *Rhopalocerina*.

Entomol. T.s. Arg. 90. H. 3-4, 1969

Arten, som är 1,3—1,5 mm lång, känns lätt igen på de korta och karaktäristiska antennerna, som mot spetsen är starkt förtjockade med antennlederna ca 3—4 gånger bredare än långa.

Atheta glabriculoides A. Strand

Vid sällning av förna under ruttnande honungsskivling (*Armillaria mellea*) i Barkarby utanför Stockholm i Uppland erhöles bland ett stort antal athetor en hona av *Atheta glabriculoides* den 13 september 1968. Försök att hitta fler exemplar misslyckades. Honan av denna art är tidigare endast känd från Norge medan hanar även tagits i Danmark. I Norge har Strand erhållit arten på svamp och duvspillning. Det aktuella exemplaret har kontrollerats av Strand.

Atheta platonoffi Brd.

Vid bestämning av kortvingematerial, som insamlats vid Vietas i Lu Lpm av Bengt Ehnström påträffade jag en hane av denna tidigare endast från Finland kända art av undersläktet *Microdota*. Exemplaret hade tagits 1967 genom sällning av fuktig förna under ett renkadaver. Någon ytterligare hane kunde inte påträffas, men däremot fann jag att två honor, som jag bestämt till *Atheta boreella* Brd. med hjälp av formen på spermatecan, tycktes vara hona av *A. platonoffi*, hittills okänd. Dessa hade Ehnström erhållit genom sällning av ruttnande svamp också vid Vietas den 3 augusti 1966.

Sommaren 1968 besökte jag Vietas-området och sökte då återfinna *Atheta platonoffi* och den 25 augusti erhöles jag där en hona genom sällning av ruttnande svamp och samma dag vid Nabroluokta efter vägen »Västerut» en hane och tre honor genom sällning av jord under ett älgkadaver intill vägkanten. Ytterligare en hane fick Kurt Persson vid älgkadavret vid samma tillfälle. Antalet hittills tagna exemplar utgör således tre hanar och sex honor. De förmenta honorna har undersökts av Andreas Strand som konstaterat att det säkerligen är denna art, men att honan är ytterst svår att skilja från *Atheta boreella* då formen på bl.a. spermatecan är i stort densamma. Enda skillnaden tycks vara att *Atheta platonoffi* genomgående är mörkare, rent svart. Differensen i formen på 10:e antennleden, som L. Brundin angivit vid beskrivningen av *Atheta platonoffi* (Ent. Tidskr. 1948, s. 50—51), tycks inte hålla.

Lomechusa welleni Palm

Vid bestämning av material erhålet av Kurt Persson vid sällning av myrstackar (förmodade *Formica exsecta*) på en rismyr V Lansån norr om Överkalix i Norrbotten den 25 september 1966, kunde jag konstatera att en serie kortvingar var *Thiasophila bercionis* Bernh. en art, som tidigare i Sverige endast tagits i ett exemplar i maj 1957 av Thure Palm på norra Öland (Ent. Tidskr. 1959, s. 23—24). Bestämningen verifierades av Palm. Då denna *Thiasophila*-art anses vara bunden till myran *Formica uralensis* enligt finska fynd och denna myra dessutom är värdjur för en annan kortvinge *Lomechusa welleni* passade Kurt Persson och jag på att besöka lokalen ifråga den 26 maj

1968 för att i första hand söka återfinna den aktuella myrarten och i andra hand leta efter *Lomechusa*-arten. Vi letade förgäves efter *Formica uralensis*, men hittade bara vanliga *Formica exsecta*-stackar. I myrkanten låg på ett ställe inne mellan några granar en stor, som det verkade *Formica rufa*-stack och i förbifarten på väg tillbaka till bilen tog jag ett sällprov. Vid genomgång av detta påträffades ett *Lomechusa*-exemplar och intensiv sällning av den aktuella myrstacken gav ytterligare, som vi då trodde 20-tal *Lomechusa*. Vid prepareringen visade det sig emellertid endast vara 3 *Lomechusa*; övriga var *Atemeles pubicollis* Bris., en art som anses bunden till bl.a. *Formica rufa*. *Lomechusa*-exemplaren befanns vara *L. welleni* (kontroll Palm). Myran ifråga har av Karl Herman Forsslund konstaterats vara *Formica lugubris*, en variant av *F. rufa*. Trots att Kurt Persson och jag senare sökte hitta *Formica uralensis* har detta icke lyckats och det säregna är nu att båda gästerna påträffats, men inte värddjuret, vilket rimligtvis bör finnas där.

Vid besök den 15 maj 1969 erhöles ytterligare 8 *L. welleni* varav 6 i samma myrstack, 1 i en *F. exsecta*-stack och 1 i en *F. rufa*-stack; båda dessa sistnämnda stackar låg ca 100 m från första stacken. Däremot erhöles ingen *Atemeles*. Uppenbarligen växlar *L. welleni* myrart liksom *L. strumosa* F. Frågan är bara om den fordrar *F. uralensis* för sin utveckling.

Två *Lomechusa*-exemplar, som togs av Sven-Erik Nilsson vid Björkfors utanför Kalix den 10 maj 1968 visade sig också vara *L. welleni* (det. ego) och det anmärkningsvärda är således att arten tagits på två skilda håll samma vår. *L. welleni* är närmast tagen i sydöstra Finland och har väl främst väntats påträffas i Uppland där värddmyran *Formica uralensis* bl.a. förekommer.

Deubelia picina Aube

Den 4 augusti 1967 erhöles jag i ett sällprov ur strandförna vid älvstranden intill Rolfs såg i Kalix i Norrbotten ett exemplar av en kortvinge, som vid prepareringen visade sig vara *Deubelia picina*, förrädiskt lik *Ocyusa maura* Er. men slankare och med intryckning även vid basen av 4:e ryggssegmentet. Arten hade redovisats från Sverige dels från Skåne redan av Thomson och från Skåne och Lycksele lappmark av Thure Palm (Ent. Tidskr. 1943, s. 80). Besök på lokalen våren 1968 vid Kalix visade att arten förekommer relativt allmänt där och sålunda insamlades 20 exemplar den 26 maj, 2 exemplar den 5 juli samt 1 exemplar den 27 respektive 29 juli. Tydligt övervintrar arten som imago. Vårexemplaren togs vid högvatten i uppskyl medan på sommaren arten höll till i blandning av sågspån och förna på ett underlag av ävja med gles vegetation strax intill vattenlinjen. Hittills har arten endast konstaterats på denna lokal.

Hösten 1968 fick Thure Palm låna mitt material av *Deubelia* och kunde då konstatera att såväl hans exemplar från Lycksele lappmark som från Skåne inte var *Deubelia* utan i stället *Ocyusa hibernica* Rye, tidigare endast känd från Skåne, där den först rapporterats av Gunnar Israelsson (Natur i Göinge 1959, s. 15). Genom välvilligt tillmötesgående av Carl Lindroth fick jag låna de två exemplar, som står i Thomsons samling såsom *Ocyusa longitarsis* Th. och som tolkats som *Deubelia picina*. Även dessa visade sig vara *Ocyusa hibernica*. Då *O. longitarsis* beskrivits tidigare än *O. hibernica* måste arten byta namn och heta *O. longitarsis*.

Resultatet av det hela har således blivit att alla tidigare fynd gäller *O. longitarsis* (*hibernica*) och att *Deubelia picina* hittills endast är påträffad i Norrbotten. Arten är känd från sydöstra Finland (i Ik, Ta och Ksv), och är även tagen i Danmark och bör finnas i Skåne.

Från Finland har beskrivits en annan *Ocyusa*-art, *laticollis* Th., och man skulle ju misstänka att Lycksele-fyndet är av denna art eller att *O. laticollis* och *O. longitarsis* är synonymer. Tyvärr har typexemplaret, som skall finnas i Helsingfors museums samling icke kunnat återfinnas, varför frågan tills vidare måste lämnas öppen.

Atomaria pseudaffinis Johnson & Strand

Denna art har nyligen beskrivits av Colin Johnson och Andreas Strand (NET 1968, s. 94—95). I materialet som utgjorde underlag för beskrivningen ingick två svenska exemplar, det ena taget av Bengt Ehnström den 4 april 1961 i Dalarna vid Brintberget (Nås), det andra av mig samma år den 4 november under barken på en granlåga vid Båtfors intill Dalälven i norra Uppland. Ett tredje exemplar, också bestämt av Colin Johnson, fick jag vid sällning av granbark den 4 juli 1968 vid Granberget V Överkalix i Norrbotten.

Atomaria norica Gangl.

Vid genomgång av mitt *Atomaria*-material hittade Colin Johnson två exemplar tagna i Strömsholm-området utanför Västerås i Västmanland den 15 april 1964, vilka med viss tvekan ansågs höra till denna tidigare närmast från Tyskland kända art. Först när ytterligare två hanar tagna 1958 respektive 1961 i trakten av Nås i Dalarna hittades av Johnson vid genomgång av Bengt Ehnströms material av *Atomaria subangulata* J. Sahlb. kunde bestämningen med säkerhet avklaras. Dessutom visade det sig att ett exemplar taget av mig den 14 juni 1964 i Muddus nationalpark också tillhör denna art, liksom ett exemplar taget i Ångermanland på kronoparken Ulvik den 1 augusti 1963.

Lathridius kokujevi Sem.

Denna art, som bl.a. finns redovisad av Victor Hansen i Entomologiske Meddelelser 1968, sid. 409—410, har varit sammanblandad med *L. angusticollis* Gyll. *L. kokujevi* har jag tagit dels på Öland dels i Uppland medan Richard Baranowski har arten från Skåne och Södermanland.

För bestämningar och kontrollbestämningar vill jag tacka Andreas Strand, Victor Hansen, Colin Johnson, Thure Palm och Karl Herman Forsslund.

För fynduppgifter Gösta Svensson, Bengt Ehnström, Kurt Persson, J. R. Bergvall, Lars Huggert, S.-E. Nilsson, Rickard Baranowski samt för hjälp med lån av material B. Gustavsson, Riksmuseum och Carl H. Lindroth, Lund.